

3. Výukové metody a formy

Petr Knecht

Výukové metody

Způsoby záměrného uspořádání činnosti učitele i žáků, které směřují ke stanoveným cílům. (Skalková, 2007, s. 181)

- Tradiční předmět zájmu školní pedagogiky
- Nepřeberné množství pokusů o klasifikaci vyučovacích metod dle různých kritérií

Klasifikace výukových metod (dle Skalkové)

- Metody slovní (vyprávění, vysvětlování, přednáška, práce s textem, rozhovor)
- Metody názorně-demonstrační (pozorování, předvádění, práce s obrazem, projekce)
- Metody dovednostně praktické (napodobování, manipulování, laborování a experimentování, pracovní, grafické a výtvarné činnosti)
- Další dělení výukových metod viz Skalková (2007, s. 181-218).

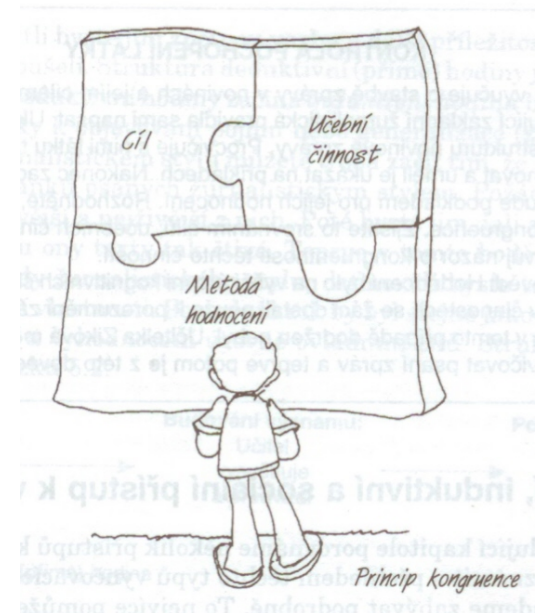
Organizační formy

Způsoby organizace činnosti učitele i žáků, v nichž se realizují procesy vyučování a učení. (Skalková, 2007, s. 181)

- výuka individuální - výuka jednoho žáka jedním učitelem
- výuka individualizovaná – práce je přizpůsobena každému žákovi dle jeho možností
- výuka skupinová - rozdělení žáků do menších útvarů (skupin)
- výuka hromadná (frontální, kolektivní) - jednotná práce žáků ve velké skupině s dominantním postavením učitele
- Další dělení organizačních forem viz Skalková (2007, s. 219-248).

Hodnocení kvality výuky

- V anglosaských zemích je pedagogika úzce propojena s pedagogickou psychologií.
- Ústřední koncepty středoevropské didaktiky jsou zde upozaděny, případně se vůbec nepoužívají.
- Např. pojem výuková metoda je používán pro konkrétní postup při jednotlivých vyučovacích hodinách.
- Nadřazený pojem je „strategie“ – středem zájmu jsou efektivní vzdělávací, výukové aj. strategie.
- Zájem o vstupy a výstupy vzdělávání.

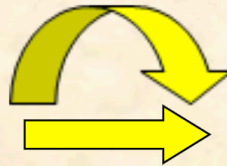
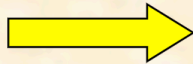
Efektivní výukové strategie

- 1. Zapojování rodičů do vzdělávání** – učení žáků se zlepšuje, když se školám daří získat rodiče k aktivní spolupráci na intelektuálním rozvoji svých dětí.
- 2. Hodnocené domácí úkoly** – žáci se více naučí, když učitelé zadávají domácí úkoly a pečlivě hodnotí kvalitu jejich vypracování (slovně, známkou nebo obojím).
- 3. Efektivní využití času při výuce** – čas vyhrazený pro výuku by měl být učitelem maximálně využíván a žáci aktivně zapojováni do učení.
- 4. Přímé vyučování (direct teaching)** – přímé vyučování může být velmi efektivním postupem, protože se zaměřuje na klíčové oblasti učiva a používá systematické postupy.
- 5. Orientace žáků v učivu** – když se žákům ukážou vztahy mezi minulým a budoucím učivem, zvyšuje se účinnost jejich učení.

Efektivní výukové strategie

- 6. Vyučování učebními strategiemi** – pokud jsou žákům poskytnuty příležitosti podílet se na volbě učebních cílů a jsou vedeni k poznávání různých způsobů, jak se učit, zlepšují se jejich výsledky.
- 7. Individuální vyučování (tutoring)** – vyučování (doučování) jednoho žáka nebo malé skupiny žáků s podobnými schopnostmi a vzdělávacími potřebami může být velmi efektivní.
- 8. Zvládající učení (mastery learning)** – optimální učení nastává, když žák postupuje v učivu dále až poté, kdy dobře zvládl předcházející krok.
- 9. Kooperativní učení** – když žáci při výuce spolupracují v malých skupinách, může to významně zlepšit výsledky jejich učení.
- 10. Adaptivní vzdělávání** – různé výukové techniky, které přizpůsobují vyučování potřebám jednotlivých žáků, zvyšují jejich úspěšnost při učení.

Přímé vs. nepřímé vyučování

Direct Instruction	Can Be Both Direct and Indirect Instruction	Indirect Instruction
Lecture	Concept formation	Hands-on activities
Modeling	Inductive reasoning	Individual projects
Graphic organizers	Deductive reasoning	Cooperative learning (discussions, projects, etc.)
Teacher-led discussion	Problem-based instruction	Group learning (discussions, projects, etc.)
Debriefings	Discovery learning	Peer tutoring

Odcizené vs. utajené poznávání

JOURNAL OF CURRICULUM STUDIES
https://doi.org/10.1080/00220272.2018.1552719

Routledge
Taylor & Francis Group

Check for updates

Shedding the content: semantics of teaching burdened by didactic formalisms

Tomáš Janík^a, Jan Slavík^a, Petr Najvar^a and Marcela Janíková^b

^aInstitute for Research in School Education, Faculty of Education, Masaryk University, Brno, Czech Republic;
^bDepartment of Sport Pedagogy, Faculty of Sport Studies, Masaryk University, Brno, Czech Republic

ABSTRACT
The paper argues that what is left behind in the current era of accountability is the educational content. The authors present *shedding the content* as the great challenge of teaching and learning in today's schools. They turn to the tradition of *Bildung* and outline the theoretical background for the *content-focused approach* to (research on) teaching and learning. Their approach is based on analyses of authentic (real-life) teaching and learning situations. The paper highlights how *didactic case studies* can be used to *generalize the findings* across individual cases. Within the multiple case studies, 44 didactic case studies were reanalysed to identify *didactic formalisms*, i.e. problems in the semantic and logical structure of educational content, which corrupt the quality of instruction. Two specific types of didactic formalism are described in detail: *stolen cognition* and *concealed cognition*. *Stolen cognition* prevents cognitive activation of students when the teacher over-reduces the space allowed for the students' cognitive work with the content, *concealed cognition* are instances of purposeless cognitive activation of students due to their being disconnected from the content.

KEYWORDS
Case studies; course content; learning; teaching; educational practices

1. Introduction

The current 'age of accountability' (Aasebø, Midsundstad, & Willbergh, 2017; Hopmann, 2008; Winter, 2017) brings about a new culture of learning in schools that is characterized by delivering teaching and learning in standardized ways, trying to reach objectives at expected levels and governing schools on the basis of student achievements. An 'ideal' school system then is such where outcome-based educational policy has been adopted and competency standards and (high-stake) testing have been implemented. However, something important seems to be lacking in this image—and we argue that it is the focus on the subject matter of teaching and learning (which we refer to in this text as *educational content*). *Shedding the content* could be the phrase to aptly name the grand challenge of the 'new' culture of learning.

Various reasons could be found that are responsible for shedding the content of school education in decades after the PISA shock (e.g. Bank, 2012; Hopmann, Brinek, & Retzl, 2007). In school systems where testing is the prevalent instrument for managing schools and teaching, new generation of curricula are often implemented: prescribed, narrow and target-oriented. These curricula rest typically on explicit descriptors that standardize the content to be taught as well as the ways in which it is to be worked on. This trend towards instrumentalism is characterized by stronger orientation to measure learning success (and making teachers accountable for it), which stands 'in contrast to the traditional curriculum approach based on content and its mastery' (cf. Hillen, 2015, p. 74 with reference to Karseth, 2008).

CONTACT Petr Najvar najvar@ped.muni.cz Institute for Research in School Education, Faculty of Education, Masaryk University
© 2018 Informa UK Limited, trading as Taylor & Francis Group

- Utajené poznávání: školní výuka z pohledu žáků nemá žádnou vědomou souvislost s oborovým jednáním, myšlením a jazykem, resp. symbolikou oboru.
 - Odcizené poznávání: školní výuka je jazykově i obsahově odtržena od žákovského usuzování, žákovských zkušeností a činností, takže žáci ve výuce jen mechanicky reprodukují poznatky, ale neučí se oborově myslet.
- (Janík et al., 2018, s. 8-14)

15 Rules of Great Teaching

by @TeachThought

bit.ly/15greatrules

1. Start small.

Take your time. Teaching is a marathon, not a sprint.

2. There is no one way.

Learning models vary according to the task and your students.

6. You don't have to start planning with a standard.

There are dozens of ways to plan content.

7. Teaching is always changing.

Technology, curriculum, assessment, value systems, etc. So stay up to date.

3. Trust the people around you.

Parents, colleagues, and especially students.

8. Be concise.

When explaining, less is more.

4. In learning, curiosity is everything.

If you can't make them curious, teach something else.

9. Know your pedagogy.

Confusing-complex, differentiation-personalized learning, difficulty-rigour: All terms you should know.

5. Experiment, experiment, experiment.

Teaching is a craft. Play with it. Keep on learning and stay relevant.

10. Help students ask great questions.

They need to see what a great question implies.

11. Be interesting.

Be unpredictable, challenge authority. Connect with your students.

12. It's not about you.

Don't be the center of attention. It's about your students.

13. Love your content.

Mastery of your content can make everything easier.

14. Be your students' biggest cheerleader.

Celebrate kids' work all the time!

15. Learning should disrupt.

Make beautiful things happen inside & outside the classroom.

@syllia duckworth

Literatura k tématu

- Skalková, J. (2007). *Obecná didaktika*. Praha: Grada. (s. 181-248)